

'ממלכתיות', הפוך ממה שחשבתם

כשהמכון הישראלי לדמוקרטיה מנסח ערך חדש ברשימת ערכי צה"ל, ובד בבד קרויה גם מפלגה באגף השמאל באותו שם, כדאי להעמיק מעט באופן המתוחכם שבו לקחו מושג ציוני יהודי ויצקו בו משמעויות חדשות. חלקן הפוכות לגמרי מהמקור

אודי בן חמו

האמירה המקוממת הזו קפצתי כנשוך נחש ושאלתי אם התכוון ברצינות באמירה הזו, וכשלא חזר בו, טענתי לפניו ולפני כל חברי הקבוצה שאלו דברים מסוכנים ורחוקים מאוד מממלכתיות. מה הקשר בין ממלכתיות למראהו החיצוני של המפקד? שאלתי כיצד היה מגיב אילו היה טוען חייל דתי שעל מפקדו להסיר את קעקועיו כי הוא הרי צריך להיות מפקדם של כל החיילים ולא רק של החיילים החילוניים. סיכמתי את דבריי בכך שמפקד יכול להיראות מקועקע מכף רגל ועד ראש או עם פאות מראש עד כף רגל ואין שום קשר בין זה לממלכתיות. כרגיל, בדוגמאות שכאלו שתקו רבים מהמשתתפים ורק בהפסקה ניגשו לתמוך ולהזדהות.

ככה עובדת השיטה

כדאי ללמוד ממקרה הבוחן של הממלכתיות על עולם שלם של מושגים שחדרו לחיינו בצורה מפתיעה. "המלחמה היא בשפה", כך נהוג לומר. השפה מעצבת כללים ורעיונות ואמורה לאפשר דיון כשכל צד משתמש באותם חוקים וכללים. כך ניתן לדבר בחופשיות, משום ששני הצדדים מתכוונים לכאורה לאותו עולם רעיוני שלם מאחורי אותם מושגים.

בפועל מה שקורה הוא הדבר הזה: מעצבי התרבות מרוקנים מכל תוכן ומהות את המושגים שהתרגלנו אליהם, משליכים אותם אל פח האשפה, מכניסים תוכן אחר ומתוחכם, עוטפים בצלופן ומחזירים לשימוש מבלי שמישהו בכלל הבין מה התרחש כאן. כך ממלכתיות הפכה ממונח שמבטא את השאיפה למשהו גדול ומאחד, יותר מכל מגזר ועדה, ממונח שמכנס בתוכו את שאיפות עם ישראל לדורותיו – לכלי מניפולטיבי בשירות אלו שרוצים מדינה קצת אחרת.

פעם 'ממלכתיות' ביטאה בפשטות לאומיות יהודית ייחודית הנשענת על צור ישראל וגואלו. כיום השימוש במונח מבטא ממלכתיות אזרחית רזה שבה אין מקום כלל ללאום אלא למדינה רב-תרבותית של 'כל אזרחיה'. לכן, כשאתם שומעים היום את המונח 'ממלכתיות', אל תהיו נאיביים שמתעצור אתכם משטרת ישראל על תמימות, אלא שמרו על מוחכם נקי ממניפולציות; מדובר בהפך הגמור מהמונח המקורי. היום הכוונה לממלכתיות פוסט-לאומית הפוכה לחלוטין מהמקור.

בואו נלמד כלל נוסף: ככל שהתפיסה רחוקה יותר וזרה לרוח ישראל ותרבותה, כך המניפולציה תהיה מתוחכמת וארסית יותר. התחכום עולה על כל דמיון, אחרת הניסוי ייכשל ותיחשף התרמית. כך גם ראוי להתייחס למונחים רבים שהוחדרו לשיח כגון: שוויון, סובלנות, הכלה, גזענות וכדומה.

העיסוק בחיצוניות ולא במהות

התרבות השטחית שאנו חיים בה כיום עוסקת ללא הרף בעטיפה של הדברים ולא במהותם. לעיתים שיח תקיף המוחה על עוול, גם אם לא נעשה בנימוס הוא פי אלף יותר ממלכתית וראוי משיח של נאצות והטלת רפש על ידי שיח שקט מלא ארס קטלני. יש כאלה שפשוט יורקים אש וזדון, בממלכתיות כמובן. הם הרי דואגים למדינה מהמונח המופרע.

אלו הטוענים כיום בשם הממלכתיות, למעשה דורשים שכל מי שאינו חושב כמותם עליו לסתום את הפה ולהחריש. לעיתים יש המכנים זו פלגנות או שרפת אסמים ועוד ביטויים דומים.

במצב הזה אסור ליפול בפח. אף אחד בשמאל לא יאפשר למחנה הלאומי לבצע שום רפורמה ללא מאבק עיקש גם אם ידבר בקול איטי, שקט ועמוק ללא נפופי ידיים וללא שימוש ב'חית' ו'עין'.

אם כן, ממלכתיות אינה שם נרדף לנימוסים והליכות;

בקבוצת דיון מצומצמת נכח קצין בדרגת אלוף (!) שבגילוי לב מדהים ומטלטל סיפר כיצד במכללה לפיקוד ומטה יש קצין שיש לו פאות, האמור להתמנות כמג"ד (שזמו שמיים), והוא ממש מתלבט אם לומר לו שעליו להסירן היות שזה לא 'ממלכתי'

עלול להתדרדר למלחמת אחים כמובן. לפני שלוש שנים, כשהרב דרוקמן שליט"א קרא להשתתף בהפגנה נגד עוולות הפרקליטות, ניסה צרור לראיין אותו ובמשך דקה שלמה קטע אותו שוב ושוב, עד שהרב דרוקמן ניתק את השיחה. ככה זה כשרוצים אחדות, לא? מייד לאחר אותו ריאיון עלה לשידור הרב שי פירון, והריאיון נשמע אחרת לגמרי. אתם כבר מבינים למה.

בסוף היום טענתי בסיכום שלהביא את רינו צרור לדבר על אחדות זה כמו להביא את ח"כ לשעבר אורן חזן לדבר על נימוסים והליכות.

ביציעי ישב לו בנחת, בצופה המשגיח על נתיניו, פרופ' משה הלברטל, שלא אסתכן בהימור מטורף אם אקבע שלא יצביע למפלגת 'עוצמה יהודית' בבחירות הקרובות. הלברטל היה ממיסדי תנועות השמאל הדתיות 'עוז

ושלום' ו'נתיבות שלום'. לאחר מכן היה פעיל בתנועת מימד. הוא היה ממנסחי 'רוח צה"ל', הקוד האתי של הצבא, וכמו כן כיהן כחבר הנהלת האגודה לזכויות האזרח (ויקיפדיה). מאמירותיו של הפרופ' המכובד מפורסמת אמירתו שהחברה הישראלית עוברת תהליכי 'נאציפיקציה' או משהו בסגנון. אין ספק שליאיר גולן היה ממי ללמוד על זיהוי תהליכים.

חשוב לציין שפרופ' הלברטל חובש כיפה לראשו. כך נשמר האיזון המופלא בין דתיים לחילוניים, וכולם יכלו לחוש בשיח הנותן מקום של כבוד לערכים מגוונים המבטאים את הלכי הרוח של החברה הישראלית.

מצד אחד תפיסת עולם סדורה ומגובשת של שמאל רדיקלי, ומצד שני כיפה סמלית לראשו. ימין ושמאל רק חול וחול... איזו הרמוניה.

נמשך עם יום העיון המלומד בנושא 'ממלכתיות'. בקבוצת דיון מצומצמת נכח קצין בדרגת אלוף (!) שבגילוי לב מדהים ומטלטל סיפר כיצד במכללה לפיקוד ומטה יש קצין שיש לו פאות, האמור להתמנות כמג"ד (שזמו שמיים), והוא ממש מתלבט אם לומר לו שעליו להסירן היות שזה לא 'ממלכתי'. "הוא הרי אמור להיות מפקדם של כל החיילים, לא רק של הדתיים". לשמע

סך הכול, הוא איש חביב הרחוק מאוד מקונצנזוס מקיר לקיר. רינו צרור דיבר כמובן, בעקבות סרטו 'יהודים פעם שלישי' על הצורך באחדות ובחשיבות השמירה על הריבונות, שהרי ידוע שלאחר 70 שנה אנחנו אמורים להחריב פה את הכול. בסאבטקסט של דבריו הונחה הנחת המוצא שכדאי לשתוק ולא למחות כי זה עוד

המכון הישראלי למשפחה

וקורסת ולפתע בני הזוג מוצאים את עצמם מרוחקים, מלאי מריבות וקונפליקטים וחשים תחושות של עוינות וטינה. הראש מתמלא במחשבות כמו "הוא לא מבין מה אני מרגישה", "היא חושבת רק על עצמה" וכו'. תחושת הביטחון הולכת ומתערערת ופוגעת ביכולת של בני הזוג לאהוב ולהתקרב.

בתשובה הזוגית נרצה להימנע מלהגיע למצבים מסוג זה ובשביל כך צריך להעמיד את החברות והקירבה הרגשית בין בני הזוג בראש סולם העדיפויות. לעיתים בני הזוג מנסים לחפש פתרונות למערכת יחסים סבוכה כשבעצם הם זקוקים לחיזוק הקשר הרגשי והחברות ביניהם. אמנם בני זוג שמגלים מחדש את החברות לא בהכרח מפסיקים פתאום לריב אבל הם מרוויחים תובנות חדשות שמסייעות להם לחזק את הקשר ובעקבות כך להתנהל באופן מכבד ומקרב יותר.

תשובה זוגית

יעל הלוי // עו"ס קלינית ומטפלת זוגית ומשפחתית

קשר גבוהה עד שאפילו קשה להם לדמיין שמערכת היחסים שלהם עלולה להידרדר, אבל המציאות מוכיחה שעם חלוף השנים וכניסת בני הזוג למירוץ החיים מתפתחת שחיקה בזוגיות שמובילה לריחוק רגשי לעיתים עד כדי כך שבני הזוג הופכים לחיות אחד ליד השני במקום לחיות חיים משותפים ומלאים. עם הזמן מצטברים במערכת היחסים כעסים, רוגז ומחשבות שליליות ובני הזוג מתרחקים אחד מהשני. על פניו יכול להיראות כי המשפחה מתפקדת, בני הזוג עובדים, לומדים, מבלים חברתית והמצב נראה תקין אך בפנים הקשר הופך להיות זר והחברות אינה נוכחת בחיי היום יום. המחשבות השליליות הופכות להיות חלק מהחיים השוטפים ו"מכריעות" את הרגשות החיוביים שצריכים להיות, כל דבר מתפרש באופן יותר ויותר שלילי ובאין מענה של קירבה ואהבה המערכת הזוגית הולכת

רבים מאיתנו שואלים את עצמם מה גורם לכך שנישואים יהיו מאושרים. ניתן למצוא תשובות רבות לשאלה זו בין השאר אם בני הזוג מתאימים אחד לשני, האם הם מצליחים לנהל תקשורת תקינה ביניהם, אולי אם הם יודעים לעבוד על הנישואין שלהם, וכדאי ישנן עוד תשובות לשאלה זו.

הנביא מלאכי אומר לנו "כי היא חברתך אשת ברייתך". ביסוד הכל בני זוג צריכים להיות חברים. קשר בין חברים מבוסס על בחירה אבל קשר בין איש ואישה יש לו גם מימד של חיבור אלוקי - ברית והתחייבות הדדית כדת משה וישראל. בבסיס הקשר יש בחירה אבל ע"י החיבור האלוקי בני הזוג הופכים לאחד.

חברות אמת היא ה"דלק" של הזוגיות כי היא יוצרת בין בני הזוג קירבה רגשית שכל כך חשובה לבניית הקשר. זוגות רבים מתחילים את הנישואין עם רמת

לקו חם ומתן סיוע במכון

התקשרו << 073-7416200

"nobody", פורת סולמון בהשראת סצנה מסרט בשם "my name is nobody". גרפיט ומרקר על לוח MDF, 100*27 סמ, 2007

לתלמידים של היום דרושים #המורים של המחר

החוג לאנגלית גם בשילוב חוגים נוספים: תנ"ך, ספרות, מדעים וחינוך מיוחד

Abc אנגלית yes you can

הוראת מתמטיקה מסלול חד חוגי ממוקד ומעמיק

שנה ראשונה חינוך! אפשרות לשני ימי לימוד בשבוע בלבד*

העולם של היום מתמודד עם אתגרים שלא היו בעבר. גם בחינוך. במכללה האקדמית לחינוך גבעת ושינגטון תקבלו את הכלים הכי מתקדמים להצליח להיות המורים של המחר! מגוון מסלולי לימוד ברמה אקדמית גבוהה, אווירה חברתית מהנה

- חינוך משלב** תואר שני
- הגיל הרך** אפשרות לשילוב עם חנ"מ
- תנ"ך** גם תואר שני
- חינוך מיוחד** תואר שני בתואר משלב
- מוזיקה** אפשרות לשילוב עם מזמור
- ספרות** מסלול דו חוגי מבוקש
- מדע וטכנולוגיה** תואר איכותי לעולם מתקדם
- חינוך גופני** גם תואר שני

* בבניין לתקונו התכולה

יום פתוח! ט"ו אלול 11.9 | 16:00-18:30

המכללה האקדמית לחינוך
גבעת ושינגטון
חינוך בראש אחר

לפרטים ולהרשמה:
washington.ac.il | 073-3744339
toar@washington.ac.il

ממלכתיות היא ביטוי לעובדה שפעולותינו נובעות ממאמץ כן לחפש את הראייה הכלל-ישראלית. לחפש את האינטרס הלאומי דרך חזון הדורות המשותף. פעם, אגב, קראו לזה מדינה יהודית.

על מי זה בעיקר עובד?
כל השיח הזה, המרבה לדבר על ממלכתיות, מכוון בדיוק לאלו שמופעלים בצורה פבלובית על ידי המונח מבלי שבדקו כלל מה משמעותו ובאיזה הקשר הוא נאמר.
הרי אין דבר שאין לו שעה. "עת לאהוב ועת לשנוא, עת מלחמה ועת שלום", הכול תלוי הקשר. מה זה אומר על ציבור שלם שמעצבי דעת קהל מסמנים אותו כקל ופריך לעיצוב, ואם רק נשמיע על את המנטרות הרגילות הוא מייד יעבור לדום?
מעליב לחשוב, למשל, שמאחורי שקד והנדל עמד אסטרטג שחיך לו בהנאה, כאילו טען: "אני יודע מה תמיד יעבוד על הציבור הזה" ומייד שלף איזו פסקה של הרב קוק שעסקה באחדות כשהמילה 'אהבה' כתובה בגדול.

חשוב לזכור: אנו חיים בעולם רווי מניפולציות, והצד השני במלחמת התרבות שאנו חיים בתוכה ממש לא מעוניין לאפשר פה משחק הוגן. הרי אם הוא היה מעוניין בכך, לא היה מנסה לשנות את חוקי המשחק לאחר שריקת הפתיחה.
ואם עד עכשיו עוד לא השתכנעתם שמדובר במניפולציה מתוחכמת, רק נזכיר שלאחרונה הוכנס הערך 'ממלכתיות' לערכי צה"ל, וזה ממש לא מכוון שצמרת צה"ל עברה סדנאות בישיבות הציונות הדתית, רחוק מזה. לכן גשו מייד עם צאת השבת אל האינטרנט והורידו את המסמך של 'המכון הישראלי לדמוקרטיה' שנקרא 'ממלכתיות, דתיים והדתה בצה"ל', וקראו רק את התקציר. מתוך המסמך: "בשנים האחרונות נשמעת בתוך הצבא ומחוץ לו הטענה שהממלכתיות בצה"ל הולכת ונחלשת ויש צורך לחזק אותה... בהקשר של צה"ל הדאגה מפני פגיעה בממלכתיות קשורה בדרך כלל לדאגה מפני מה שמכונה ההדתה של הצבא. הדיון בממלכתיות בצה"ל והדיון בהדתה בצה"ל כרוכים אפוא זה בזה."
בתמצית נגדו זאת כך: הממלכתיות באה לדכא את 'ההדתה'. מדהים.

סיכום

הגיעה העת לגדל פה דור אמין, דור שמוכן לשלם מחירים, דור שלצד אהבתו את עמו ואחיו יודע גם לזהות בעיות ומוקשים ולא נרתע מלמחות על קיומם. דור שלצד היותו שייך למגזר הרואה עצמו כגשר, לא יהפוך לתיאטרון. בקיצור, דור של 'ערי גבעות מנטאליים', עצמאיים ברוחם, שאינם חיים מפיהם של האליטות ומחפש ליטופים ואישור מבחוץ לקיומם.
נכחתי פעם בכנס בצבא שבו טען אלוף בצה"ל, המתמחה בזיהוי תהליכים, ביחס לאירוע שבו יצאו חיילים דתיים בעת שירת נשים בבה"ד 1: "מי שרוצה לשרת איתנו חייב לקבל גם את ערכינו".
כדאי שנפנים את העובדה הזו ונעמוד זקופים וגאים, בעמוד שדרה יציב, לקראת המאבקים שעוד יבאו לקראתנו. ככל שנהיה נחושים יותר, כך יימנע מאבק כואב. בנחישות וברגישות כמובן, כמו שלימדונו לפני 17 שנה.

לקראת קמפיין גיוס כסף לפורום קפה שפירא אנו מחפשים שותפים המוכנים לסייע. לפרטים התקשרו 052-9241103.